

Jahe algus, soe lõpp: Saaremaa turismihooaeg püsis keerulisel aastal stabiilne

Saaremaa tänavune turismihooaeg algas tagasihoidlikult. Juuni oli ebatavaliselt jahe ning tuuline, mis vähendas reisimisindu, eriti eestlaste seas. Kuid veelgi enam mõjutasid kodumaiseid puhkajaid viimaste aastate keerulised majandusolud – hinnatõus, ebakindlus ja tänavused maksumuudatused panid paljusid oma suveplaane ümber vaatama.

Suvine liikumine mandri ja saare vahel oli tänavu sarnane mullusega. Praamidega reisis suve jooksul kokku veidi üle 760 000 inimese, mis on umbes üks protsent rohkem kui eelmisel aastal. Autode arv kasvas kolm protsenti. Sellist muutust võivad mõjutada mitmed tegurid. Ühelt poolt on kaugtöö võimalused muutnud inimeste liikumisharjumusi – paljud tulevad saarele töö ja puhkuse ühildamiseks ning liiguvad seejuures oma autoga. Teisalt on osa reisijaid, kes varem eelistasid lennukit, valinud praami soodsama ja paindlikuma alternatiivina.

Lennureisijate arv on olnud juba üle aasta järjekindlas languses. Selle põhjuseks on piletihindade kiire tõus, mis on lühikese aja jooksul toimunud koguni kahel korral. See on lendamise paljude jaoks muutunud liiga kulukaks, eriti ajal, mil hinnatõus on mõjutanud nii ettevõtteid kui tavareisijaid.

Eestlased jäid Saaremaale kauemaks, väliskülaliste kasv jäi tagasihoidlikuks

Statistika näitab, et kogu suve jooksul majutus Saare maakonna tasulistes majutusasutustes kokku üle 90 tuhande inimese, mis on ligikaudu kolm protsenti rohkem kui eelmisel aastal. Seejuures olid eestlased endiselt suurim külastajate rühm, ja nende arv kasvas mõnevõrra, ehkki tagasihoidlikult.

Majutusstatistikas jälgitakse kahte olulist näitajat: majutatud inimeste arvu ehk kui paljud inimesed ööbisid majutuskohdades, ning ööbimiste arvu, mis näitab, mitu ööd nad seal veetsid. Kui esimene näitaja annab pildi külastajate hulgast, siis teine peegeldab, kui pikaks ajaks siia jäädakse.

Huvitav on, et eestlaste puhul kasvas just ööbimiste arv rohkem kui inimeste arv. See tähendab, et need, kes Saaremaale tulid, jäid siia kauemaks – vastupidiselt viimaste aastate trendile, kus ööbimiste arv on pigem vähenenud. Tõenäoliselt otsustasid paljud sel korral oma puhkust mitte jagada mitme lühireisi vahel, vaid veeta üks pikem puhkus ühes paigas.

Ka välismaalaste arv kasvas mõõdukalt, kuid pigem vaoshoitult. Selle taga on tõenäoliselt keeruline majandusolukord mitmes Euroopa riigis ning ebastabiilne rahvusvaheline olukord, mis on pannud kaugematelt turgudelt tulijaid oma reisiplane ümber hindama. Ukraina sõda ja julgeolekuhirmud mõjutavad endiselt Läänemere kui puhkuseregiooni mainet, eriti turistide seas, kes pole varem Eestisse reisinud.

Soomlaste langus jätkub, lätlased tõusevad uueks põhituruks

Kui vaadata Saaremaa väliskülaliste struktuuri, on viimastel aastatel toimunud märkimisväärne nihe. Aastakümneid oli Soome saarerahva kõige tähtsam välisurg, kuid see roll hakkas murenema juba enne pandeemiat ning 2020. aastal toimus murrang, mil Läti tõusis esmakordselt kõige olulisemaks väliskülastajate allikaks.

Tänavune suvi kinnitas seda muutust veelgi. Soomlaste arv Saaremaa majutuskohtades vähenes võrreldes eelmise aastaga ligi 9 protsenti, samas kui lätlaste arv kasvas umbes 8 protsenti. See on osa pikemast trendist – Soome turg on olnud aastaid vaikselt, kuid järjekindlas languses, samas kui Läti suund on olnud kindlalt kasvav.

Kui suvekuudel on soomlased veel napilt lätlastest eespool, siis hooajavälisel ajal on lätlaste liikumine märksa stabiilsem. Soomlaste reiseid on väga selgelt suvekuudele koondunud, kuid sügisel ja talvel nende külastused peaaegu kaovad. Lätlased seevastu reisivad Saaremaale ka väljaspool kõrghooaega, mistõttu on aasta lõikes Saaremaal külastajate hulgas lätlasi juba rohkem kui soomlasi.

Soomlased on olnud Saaremaa ja kogu Eesti turismi selgroog juba aastakümneid, kuid viimastel aastatel on nende reisimine selgelt vähenenud. 2025. aasta suvi jätkas sama joont – Soome külastajate arv Saaremaal vähenes ligi ühe kümnendiku võrra, mis on kooskõlas kogu Eesti trendiga. soomlaste välisreiseid tervikuna on kahanenud 11 protsenti võrreldes 2024. aasta sama ajaga. Languse taga on mitu tegurit. Soome tarbijate majanduslik ebakindlus ja ettevaatlikkus on suurenenud – soomlaste ostujõud on praegu hinnanguliselt sama tasemel kui 2019. aastal. Soome meedia on viimasel aastal korduvalt käsitletud Eesti hindade tõusu, mis on pannud paljud traditsioonilised Eesti-sõbrad oma reise edasi lükkama või sihtkohta vahetama.

Lätlaste puhul on pilt vastupidine. Läti turistide arv Saaremaal kasvas sel suvel ligi kümnendiku võrra, ja ka nende ööbimiste arv tõusis märgatavalt. Kui veel mõni aasta tagasi peeti lõunanaabreid pigem säästlikeks puhkajateks, siis tänaseks on lätlaste ostujõud ja reisieelistused muutunud. Nad eelistavad järjest sagedamini kvaliteetsemaid majutus- ja toitlustusteenuseid ning jäävad Saaremaale ka pikemaks ajaks kui varem.

Kui suvekuudel on soomlased veel napilt lätlastest eespool, siis hooajavälisel ajal on lätlaste liikumine märksa stabiilsem. Soomlaste reiseid on väga selgelt suvekuudele koondunud, kuid sügisel ja talvel nende külastused peaaegu kaovad. Lätlased seevastu reisivad Saaremaale ka väljaspool kõrghooaega, mistõttu on aasta lõikes Saaremaal külastajate hulgas lätlasi juba rohkem kui soomlasi.

Sakslased ettevaatlikud, leedukad tagasi täies jõus

Saaremaa välisurgude edetabeli kolmandal ja neljandal kohal paiknevad Leedu ja Saksamaa, kuid nende kahe riigi lood on üsna erinevad. Leedukate huvi Saaremaa vastu on viimastel aastatel järjekindlalt kasvanud. Enne pandeemiat liikus Leedu turg stabiilses tõusutrendis, koroonakriis tõi küll järsu kukkumise,

kuid taastumine oli kiire. Tänapäevaks on leedukate majutuste arv taas ületanud pandeemiaeelse taseme.

Saksamaa suund on seevastu olnud hoopis teistsugune. Kui varem olid sakslased Saaremaa välisküllastajate seas kindlalt esirinnas, siis pandeemia-aastatel toimunud kukkumisest pole see turg enam taastunud. Seda mõjutavad nii reisieelistuste muutused kui ka Ukraina sõja mõjud, mis teevad Läänemere piirkonna turistile ebakindlaks sihtkohaks. Sakslased on olnud selles osas märksa ettevaatlikumad kui näiteks leedukad või lätlased, kes piirkonda hästi tunnevad ja tajuvad riske teistmoodi. Aga õnneks on nende numbrid Saare maakonnas siiski vaikselt taastumas.

Ettevõtjate sõnul oli suvi heitlik, kuid mitte nii halb kui kardeti

Kohalikud turismiettevõtjad kirjeldasid tänavust hooaega kui ebastabiilset, kuid siiski pigem rahuldavat suve. Eelmine suvi oli erakordselt soe ja päikeseline, pakkudes ettevõtetele pea ideaalset hooaega. Tänavu jäi kevad pikalt külmaks ning tõeline turismihooaeg algas alles juuli keskel. See tähendas, et juuni jäi paljudes kohtades alla ootuste, kuid õnneks ei osutunud hooaeg tervikuna nii nõrgaks, kui kardeti. Juuli ja august tõid küllastajad taas saarele ning aitasid tulemused viia enam-vähem eelmise aasta tasemele.

Ka majanduslikult oli aasta keerulisem. Uued maksud ja sisendhindade tõus on vähendanud ettevõtjate kasumimarginaale, mistõttu „sama hea hooaeg“ ei tähenda enam tingimata sama head tulemust rahaliselt. Mitmed ettevõtted tunnistasid, et kuigi küllastajate arv püsis mullusel tasemel, jäi reaalne tulu väiksemaks. Paljud ettevõtted leidsid lõpuks siiski, et suvi kujunes pigem tõiseks ja vaoshoitult heaks.

Kokkuvõttes võib öelda, et Saaremaa suutis jaheda alguse ja keerulise majandustausta kiuste hooaja edukalt lõpetada. Kasv on küll tagasihoidlik, kuid seda võib pidada tugevaks tulemuseks olukorras, kus nii ilm kui rahakott on paljusid reise edasi lükanud.

Väljavõtteid ettevõtjate kommentaaridest:

“Läksime suvele vastu madalate ootustega, aga sellest kujunes peaaegu rekordsuvi – august oli läbi aastate üks säravamaid.”

“Juuni oli vaikne ja külm, aga juulis ja augustis läks pilt palju paremaks. Õnneks polnud suvi nii kehv, kui alguses kardeti.”

“Turiste oli vähem kui mullu, eriti eestlasi. Aga üllatuslikult tuli palju hispaanlasi – ilmselt tulid nad siia jahedamasse keskkonda.”

“Restoranid on sel suvel pidanud hakkama saama väiksema käibe ja suuremate kuludega. Inimestel on vähem vaba raha, aga sisendhinnad aina kasvavad.”

“Eestlased jäid sel aastal kauemaks – sageli 3–5 päevaks. See oli uus ja tore nähtus.”

"Ilmataat oli tänavu kiuslik, aga eks see ongi suvituspiirkonna osa – üks aasta kuum, teine jahe. Seekord oli supp lahjem kõigil."

Kuressaare Jahisadama pikem kommentaar:

Kuressaare jahisadamat külastas sel aastal rekordarv külalisi- üle 500 aluse. Kuna hooaeg veel kestab, siis täpset külastajate arvu ei saa täna lukku panna, kuid esmane ülevaade on meil juba olemas. Kodusadamana kasutab Kuressaare jahisadamat ligi 40 alust. Väliskülalistest enim on sel hooajal Kuressaare jahisadamas peatunud ööpäevaks või pikemaks perioodiks Soome (105), Saksamaa (60) ja Rootsi (36) veesõidukid.

Kuressaare jahisadamas toimuvad aktiivsed purjetamistreeningud algajatele purjetajatele, mida viib läbi Saaremaa Merispordiselts. Noorpurjetajad on meie tulevik ja edasise mereelu arendajad!

Väga suure panuse on andnud ka regattide etapid, mida võõrustasime- Gulf of Riga Regatta (GORR), Muhu Väina regatt ja Kuressaare Jahisadama Regatt- kokku 151 erineva suurusega jahti. Kuressaare Jahisadama regatil osalesid võistlusklassidena draakon, ORC ja folkböödid ning viimastele jagati välja Eesti Meistrivõistluste tiitlid. Kui tavapäraselt reisib jahtidega 2-3 inimest, siis regattide meeskondades on 3-8 liiget, sõltuvalt jahtide suurusest. Seega külalisi on Kuressaare mereväravast Saaremaale tulnud väga palju!

Aluseid ja külalisi meie kaunile kodusaarele saaks läbi Kuressaare jahisadama tulla rohkemgi, kuid piirangu seab faarvaatri sügavus, mille tõttu suuremad jahid Kuressaare sadamasse ei pääse.